

Nader onderzoek Aalden

**Nader onderzoek naar de aanwezigheid van de
grote bosmuis**

projectnummer 0470317.100
definitief revisie 00
13 december 2022

Nader onderzoek Aalden

Nader onderzoek naar de aanwezigheid van de grote bosmuis

projectnummer 0470317.100

definitief revisie 00
13 december 2022

Opdrachtgever

Gemeente Coevorden
Kasteel 1
7741 GC
COEVORDEN

Ing. Jeffrey Peereboom

datum vrijgave
13-12-2022

beschrijving revisie 00
definitief

gecontroleerd
J.M. Kooijman

vrijgave

Inhoudsopgave

Blz.

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Huidige situatie	1
2	Wettelijk kader	2
2.1	Algemeen	2
2.2	Wnb - soortbescherming	2
2.3	Algemeen	2
2.4	Soortbescherming	2
2.4.1	Ontheffingsplicht	3
2.4.2	Zorgplicht	3
3	Methoden en uitvoering	4
4	Resultaten	6
5	Effectbeoordeling	8
5.1	Toetsing Wet natuurbescherming	8
5.2	Overzicht maatregelen en planning	8
6	Conclusies en aanbevelingen	9
7	Bronnen	10

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Coevorden is voornemens om ten noordwesten van Aalden een fietspad aan te leggen. In maart 2022 is een natuurtoets door Antea Group uitgevoerd. Uit deze natuurtoets is gebleken dat de aanwezigheid van een aantal beschermde soorten niet kon worden uitgesloten. Op basis van dit rapport is door de gemeente opdracht gegeven om de aanwezigheid van de grote bosmuis te onderzoeken.

1.2 Huidige situatie

Het plangebied is gelegen aan de westelijke kant van het dorp Aalden, aan de Gelpenweg die een verbinding vormt tussen het dorp en de westelijk gelegen bungalowpark en golfbaan. De weg gaat door een bosschage, waar aan de westelijke kant een asielzoekerscentrum ligt. Van oost naar west bestaat het plangebied uit een houtsingel met lage vegetatie (oost), een bosschage met weiniggronddekking, maar wel hogere dekking in de vorm van bomen (centraal), een houtsingel met lage vegetatie, een greppel (centraal), een houtsingel met struikgewas en een ondiepe greppel (west). De boomsoorten bestaan geheel uit loofboomsoorten, hoofdzakelijk de zomereik. Een impressie van het plangebied is weergegeven in Figuur 3.1.

2 Wettelijk kader

2.1 Algemeen

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) heeft per 1 januari 2017 de Boswet, Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 vervangen. De Wnb regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, bescherming van soorten en de bescherming van houtopstanden. In de voorliggende toetsing wordt ingegaan op de bescherming van soorten verankerd in de Wet natuurbescherming. Hier zal in Hoofdstuk 5 aan getoetst worden.

2.2 Wnb - soortbescherming

Dit hoofdstuk beschrijft het wettelijk kader van de soortenbescherming ([paragraaf 2.2](#)) en de gebiedsbescherming ([paragraaf 2.3](#)) relevant voor voorliggende Natuurtoets. In [paragraaf 2.4](#) wordt de vervolprocedure aangegeven bij een overtreding van verbodsbepalingen.

2.3 Algemeen

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) heeft per 1 januari 2017 de Boswet, Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 vervangen. De Wnb regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, bescherming van soorten en de bescherming van houtopstanden.

Naast bescherming vanuit de Wnb, zijn er ook gebieden die planologisch beschermd zijn. Het betreft het 'Natuurnetwerk Nederland' (hierna NNN). De bescherming van het NNN verloopt via het ruimtelijke ordeningsrecht (Barro, bestemmingsplannen) en niet via de natuurwetgeving.

2.4 Soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. Het gaat om de volgende drie categorieën:

1. soorten van de Vogelrichtlijn;
2. soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn;
3. 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora').

De verbodsbepalingen en ontheffingsgronden voor de eerste twee categorieën komen rechtstreeks uit de Vogel- en Habitatrichtlijn. De derde categorie vindt zijn oorsprong in de nationale wetgeving. Omdat de grote bosmuis onder de 'andere soorten' valt, wordt alleen deze categorie behandeld.

Andere soorten

Naast de Europees aangewezen beschermde flora en fauna, is er in Nederland ook een Nationale soortenlijst gemaakt die niet gedekt wordt door de Vogel- en Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern of Verdrag van Bonn. Deze soorten zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wnb, zie ook Bijlage 1 tabel C en D van voorliggende rapportage. Voor soorten in bijlage A geldt een verbod op opzettelijk doden of vangen van dieren, opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van dieren. Voor soorten in bijlage B geldt een verbod op

opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen en ontwortelen van planten. In tegenstelling tot artikel 3.1 en 3.5, is verstoring van deze soorten toegestaan.

Indien bij het voornemen gestelde verboden in artikel 3.1, 3.5 of 3.10 worden overtreden, dient gewerkt te worden conform een gedragscode. Biedt een gedragscode geen oplossing, dan is het mogelijk om een ontheffing aan te vragen bij de provincie waarin het voornemen plaatsvindt. De grond waarop een ontheffing mogelijk is, verschilt per categorie. Zie de Bijlage voor een uitgebreide toelichting.

2.4.1 Ontheffingsplicht

Indien bij het voornemen gestelde verboden worden overtreden, en deze niet volledig gemitigeerd kunnen worden of wanneer een toetsing gewenst is - dan is het mogelijk om een ontheffing aan te vragen bij de provincie waarin het voornemen plaats vindt.

2.4.2 Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is in [artikel 1.11](#) de zorgplicht opgenomen. De zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

3 Methoden en uitvoering

Grote bosmuis

Voor het onderzoek naar de grote bosmuis is gebruik gemaakt van de IBN methode met het gebruik van inloopvallen (Longworths). Het protocol is gericht op de noordse woelmuis en de waterspitsmuis, maar is ook toepasbaar op de grote bosmuis.

Uitvoering

Als lokaas is gebruik gemaakt van meelwormen, appels en knaagdiervoedsel, in de vorm van een mix van zaden. In de inloopvallen is ook hooi aanwezig, ter bescherming voor mogelijke koude nachten. In het westen en centrale deel van het gebied zijn de inloopvallen zijn langs de randen van houtsingels of in greppels geplaatst, in de bosschage naast en nabij het asielzoekerscentrum waren verder van de Gelpenweg locaties betere locaties aanwezig voor het plaatsen van inloopvallen, om de vangkans te vergroten. Er zijn 40 locaties, waar bij elke locatie steeds twee vallen werden geplaatst. De afstand van 10 meter tussen vallen werd aangehouden, tenzij deze op een ongeschikte locatie terecht kwam, bijvoorbeeld waar geen dekking aanwezig was. Bij vangst werden alle individuen gefotografeerd, er zijn geen dieren gemarkeerd waardoor er sprake is van vangsten, geen totaal aantal gevangen individuen. Dit omdat het een onderzoek betreft waarbij aanwezigheid moet worden aangetoond, waarbij deze opzet voldoende is. De vallen zijn in de ochtend van 24 oktober geplaatst en 26 oktober in de middag geactiveerd. De vallen werden tweemaal per dag gecontroleerd: voor zonsopgang en na zonsondergang. Het onderzoek is zaterdag 29 oktober met de ochtendcontrole afgerond. In Figuur 3.1 zijn de locaties van de inloopvallen weergegeven.

Voor het onderscheiden tussen de bosmuis en de grote bosmuis zijn de volgende kenmerken gebruikt:

- Contrast kleuren tussen de rug en de buik;
- De lineaire/strakke demarcatielijn (kleurenscheiding tussen rug en buik);
- De aanwezigheid van een duidelijke gele lijn op de buik tussen de schouders;
- Afmetingen achtervoeten minimaal 23 millimeter;
- Lengte staart in vergelijking met de kop en romp moet minimaal 100% zijn.

Bovenstaande zijn determinatiekenmerken voor de grote bosmuis. Muizen die niet aan deze vereisten voldeden werden gedetermineerd als bosmuis.

Bij vangsten werden de vallen eerst geleegd in een plastic zak met maten van 1 bij 1 meter, een hamsterbak was beschikbaar om muizen daarin te verplaatsen indien nodig. Om de grote bosmuis op de juiste manier te determineren, werden deze via de plastic zak gehanteerd. De afmetingen werden vervolgens met een schuifmaat gemeten.

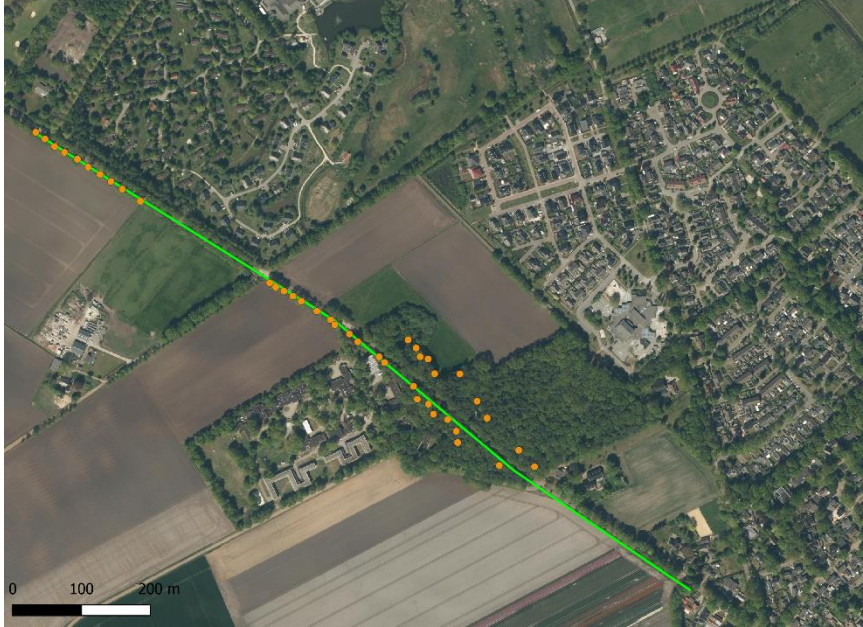
Ten alle tijden stond de gezondheid van de dieren voorop.

Locaties van de inloopvallen

Legenda

- Inloopvallen
- Plangebied

Figuur 3.1. De locaties van de geplaatste inloopvallen. Ondergrond: Qgis, 2022.

4 Resultaten

Grote bosmuis

Gedurende het onderzoek is éénmaal de grote bosmuis gevangen. Ook is twee keer de veldmuis, 25 keer de rosse woelmuis en 26 keer de huisspitsmuis gevangen. De locaties van de vangsten zijn weergegeven in Figuur 4.1, foto's in de Figuren 4.2, 4.3 en 4.4.

Vangsten onderzoek grote bosmuis

Figuur 4.1. De resultaten van het inloopvallenonderzoek. Bron ondergrond: Qgis, 2022.

Figuur 4.2. De grote bosmuis.

Figuren 4.3 en 4.4. Links: een veldmuis en rosse woelmuis uit één val. Rechts: een huisspitsmuis.

5 Effectbeoordeling

In dit hoofdstuk worden de in hoofdstuk 4 uiteengezette bevindingen getoetst aan de Wet natuurbescherming en wordt aangegeven of er een noodzaak is om een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming aan te vragen.

5.1 Toetsing Wet natuurbescherming

De grote bosmuis is zowel aan de oostelijke rand als de westelijke rand waargenomen, eveneens in het meer centrale deel van het plangebied. Omdat de rest van het plangebied vergelijkbaar biotoop betreft, kan geconcludeerd worden dat de grote bosmuis voorkomt in het gehele plangebied.

Als gevolg van de werkzaamheden is er sprake van vernietiging van essentieel leefgebied en daarmee verblijfplaatsen van een populatie van de grote bosmuis. Om deze reden dient een ontheffingsprocedure van de Wet natuurbescherming te worden doorlopen. Mitigerende en compenserende maatregelen zijn noodzakelijk, die ruim van tevoren moeten zijn gerealiseerd, en dienen te worden uitgewerkt in een activiteitenplan.

In een ecologisch werkprotocol moet worden beschreven hoe de werkzaamheden betreft het ongeschikt maken van het plangebied voor de grote bosmuis dient te worden uitgevoerd.

Ontheffingsprocedure

Een ontheffingsprocedure neemt circa 20 weken (plus 6 weken ter inzage) in beslag en moet worden ingediend bij het bevoegd gezag, de provincie Drenthe.

Vrijgestelde soorten

Voor de aangetroffen vrijgestelde soorten huisspitsmuis, rosse woelmuis en veldmuis is geen noodzaak tot het indienen van een ontheffingsaanvraag. Wel dient er rekening te worden gehouden met de soorten middels de Zorgplicht.

5.2 Overzicht maatregelen en planning

Door de voorgenomen werkzaamheden treden er negatieve effecten op voor de grote bosmuis. Als onderdeel van de ontheffingsaanvraag zijn mitigerende en compenserende maatregelen noodzakelijk. Omdat er beperkte mogelijkheden zijn voor het realiseren van nieuw leefgebied, kan ervoor worden gekozen om het huidige leefgebied (dat intact blijft) te optimaliseren. Er kan hierbij worden gekozen voor het plaatsen van struikgewas voor het realiseren van extra dekking en foerageergebieden en het plaatsen van houtstapels. De maatregelen dienen buiten de kwetsbare periode een ruime tijd van tevoren worden gerealiseerd.

6 Conclusies en aanbevelingen

De gemeente Coevorden is voornemens om ten noordwesten van Aalden een fietspad aan te leggen. In de tweede helft van oktober in 2022 is een onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van de grote bosmuis. Tijdens het onderzoek is de soort aangetoond. Voor de uitvoering van het voornemen is het noodzakelijk om een ontheffingsaanvraag in het kader van de Wet natuurbescherming aan te vragen. Er dienen mitigerende- en compenserende maatregelen te worden getroffen om effecten te verzachten en slachtoffers te voorkomen. Door een ter zake kundige dient dit verder worden uitgewerkt in het activiteitenplan bij de ontheffingsaanvraag Wnb. De maatregelen uit het activiteiten plan en de eventuele aanvullende maatregelen die door het bevoegd gezag worden opgelegd, dienen voorafgaand in de aan de uitvoering te worden uitgewerkt in een ecologisch werkprotocol.

7 Bronnen

Antea Group (2022). Natuurtoets Fietspad Aalden. Versie 1, maart 2022.

Overig

NDFF

Qgis 3.4 Madeira

Over Antea Group

Antea Group is het thuis van 1500 trotse ingenieurs en adviseurs. Samen bouwen wij elke dag aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Je vindt bij ons de allerbeste vakspecialisten van Nederland, maar ook innovatieve oplossingen op het gebied van data, sensing en IT. Hiermee dragen wij bij aan de ontwikkeling van infra, woonwijken of waterwerken. Maar ook aan vraagstukken rondom klimaatadaptatie, energietransitie en de vervangingsopgave. Van onderzoek tot ontwerp, van realisatie tot beheer: voor elke opgave brengen wij de juiste kennis aan tafel. Wij denken kritisch mee en altijd vanuit de mindset om samen voor het beste resultaat te gaan. Op deze manier anticiperen wij op de vragen van vandaag en de oplossingen voor morgen. Al 70 jaar.

Contactgegevens

Beneluxweg 125
4904 SJ OOSTERHOUT
Postbus 40
4900 AA OOSTERHOUT
T. +31 622808564
E. jeffrey.peereboom@anteagroup.nl

www.anteagroup.nl

Copyright © 2017

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.